

Fietsend door de eeuwen heen

Voor wie even wil ontsnappen aan de drukte van de Randstad, zijn de duinen dé plek bij uitstek voor wat rust, ruimte en ontspanning in de natuur. In een fietsroute, ontwikkeld door Dunea, staat de rijke cultuurhistorie van de duinen tussen Monster en Katwijk centraal. Al fietsend waan je je in vervlogen tijden en ontdek je de prachtige -en soms wat duistere- geschiedenis van dit prachtige stukje natuur.

De duinen zijn waardevolle en beschermde natuurgebieden, belangrijk voor planten en dieren. De gebieden zijn bovendien niet alleen heerlijk om te genieten van de natuur, ze zijn ook nog eens van groot belang voor het zuiveren van drinkwater voor 1,3 miljoen klanten van waterbedrijf en natuurbeheerder Dunea.

Al ver voordat de duinen werden ingezet om drinkwater te winnen, werden ze al bewoond en gebruikt door mensen. Al eeuwenlang bieden de duinen ons bescherming tegen de zee, maar wist u dat ze vroeger ook als landbouwgrond en voor recreatie zijn gebruikt? Overal in de duingebieden tussen Monster en Katwijk zijn sporen

van menselijke geschiedenis te vinden. Tijdens de fietsroute zult u ze ontdekken! Gaat u mee?

Aardappeleters

Vroeger gebruikten boeren het duin als landbouwgrond, best een flinke klus, want de grond is arm en zanderig. Maar zo is wel de vallei in Meijendel ontstaan: landbouwontginning en experimenten met bebossing in de 19^e eeuw. Ook boerderij Meijendel (pannenkoekenhuis) werd daarom, op initiatief van Koning Willem I, gebouwd. De landbouw verdween, maar nog steeds zijn de sporen ervan te vinden in de duingebieden. Trouwens, in de duintuin in Meijendel zijn nu wederom kleine akkertjes te vinden. Vrijwilligers verbouwen daar op ouderwetse manier weer aardappels.

Buitenplaatsen

Dat we de duinen opzoeken voor rust en ruimte is niet nieuw of iets van

deze tijd. Al in de Gouden Eeuw trokken welgestelde stedelingen richting het duin en bouwden er buitenplaatsen om 's zomers de stad te ontvluchten. Imposante villa's (de buitenverblijven) sieren nog steeds het landschap in Wassenaar.

Nettenboeten

In 1770 startte Scheveningse visser Leendert van der Harst met het ontginnen van duinvallei De Harstenhoek in Scheveningen. Hij gebruikte het gebied als weiland en voerakker voor de paarden waarmee hij vissersschuiten het strand optrok. De Harstenhoek is ook gebruikt als 'nettenboetstersveld'. Op deze open vlakke zaten Scheveningse nettenboetsters dagenlang de vissersnetten te repareren.

Duistere jaren

Tijdens de Tweede Wereldoorlog legden de Duitse strijdkrachten langs de bezette Europese westkust een verdedigingslinie aan: de Atlantikwall. Langs de hele kust werden bunkers en infanteriesteunpunten aangelegd. Ze gebruikten daarvoor diverse natuurlijke en kunstmatige versperringsmiddelen: steile duinen, hoge strandmuren, brede stadsgrachten en sloten, dikke betonnen tankmuren, brede gegraven tankgrachten, ijzeren en betonnen objecten en mijnevelden. Na de

De cultuurhistorische fietsroute van Dunea is gratis te downloaden op [Dunea.nl/duinen/fietsen](https://dunea.nl/duinen/fietsen). De route wordt duidelijk beschreven en u vindt er nog veel meer historische weetjes. De route is 40 kilometer lang. Het is ook mogelijk om delen van de route te fietsen.

oorlog is hard gewerkt om alle sporen uit te wissen. Toch zijn van de Atlantikwall vooral in het duingebied nog restanten te zien.

Toerisme

Recreatie en toerisme is van alle tijden. Wanneer de gegoede stand in de 17de en 18de eeuw 'op reis' ging, bezocht ze het liefst belangrijke steden of aangelegde, lommerrijke buitenplaatsen. Het strand en de wildernis van de duinen werden vaak ervaren als gevaarlijk en onzedig. Wel werd er gejaagd in de duinen en kwam er veel volk naar het strand voor speciale attracties, zoals in 1598 toen er een potvis was aangespoeld bij Berkhey. Pas in de 19de eeuw kwam de strand- en badcultuur echt op gang, vooral in Scheveningen. Toen werd voor het eerst melding gemaakt van de heilzame werking van zuivere zeelucht. Met een badkoets reed men de zee in om zich daarin te verkleeden.

Met de trein

Rond 1907 werd de Hofpleinlijn aangelegd: een spoorverbinding die Rotterdam Hofplein via Den Haag verbond met Scheveningen. Deze

Badkoets 1893

eerste elektrische trein van Nederland bood tot de jaren '50 een directe verbinding voor mensen die in de duinen en op het strand van Scheveningen kwamen recreëren. Op uw fietstocht volgt u het voormalig traject van de Hofpleinlijn.

Watertorens

Uiteraard kunnen de watertorens in Scheveningen en Katwijk niet ontbreken in de fietsroute. De Scheveningse watertoren is al sinds 1874 een markant herkenningsteken in de duinen. Nog altijd is dit rijksmonument in gebruik door Dunea. Net als de watertoren in Katwijk (1878) trouwens.

Veel plezier op uw fietstocht!

Boerderij 1905

Station Waalsdorperweg

